herpy

AGAMER

Armored Pricklenape

Acanthosaura armata

Acanthosaura armata er en olivengrøn til lysegrøn skovagam med to par pigge på hovedet og i nakken. Den lever i lavlands- og bakkeskovene på Malaysia-halvøen, i det sydlige Thailand og Myanmar, på Sumatra og på Hainan. Arten bliver omkring 30 cm og er sjælden i fangenskab, så pasningen bygger på de nærtstående *Acanthosaura capra* og *Acanthosaura crucigera*, tilpasset et varmere klima.

Familie: Agamidae Tidligere navn: *Agama armata*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-30 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**5-10 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Træboende og jordboende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**100 × 50 × 120 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Hotspot	**30-32 °C**
Temperatur, nat	**21-24 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Vanddel** dybde 5-15 cm
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter og orme/snegle**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**6-12 æg**
Inkubation	**110-130 dage** ved 25-27 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er ikke opført på CITES eller i EU's bilag, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen agamer står på den danske liste over dyr, som private ikke må holde (bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015), og arten er ikke på EU's liste over invasive arter.

Om arten

Acanthosaura armata er en kraftig, sammentrykt skovagam med lang hale og korte ben. Grundfarven er olivengrøn til lysegrøn med mørke pletter på siderne. Hannens strube er orange, nogle gange med lilla striber. Huden består af små, kornede skæl iblandet større, knudrede skæl, og trommehinden ligger blottet. Hovedet har to par pigge: en torn bag hvert øje og en torn på siden af nakken. De to par pigge skiller arten fra *A. capra*, som kun har piggen ved øjet. Langs nakken og ryggen løber en kam af pigge.

Arten bliver omkring 30 cm lang inklusive hale. Den blev beskrevet i 1827 af John Edward Gray som *Agama armata* og er typearten for slægten *Acanthosaura*. Det videnskabelige navn kommer af latin *armatus*, bevæbnet. Typelokaliteten Singapore er en fejl, for arten findes ikke dér.

Slægten er svær at artsbestemme, og flere arter sælges under samme handelsnavn, bl.a. *A. capra*, *A. crucigera* og *A. lepidogaster*. Tjek derfor, hvilken art du har, før du retter pasningen efter en vejledning: *A. armata* skal have det varmere end bjergarterne. Dyr i handlen er oftest vildfangne og stressede. Levetiden er ikke dokumenteret; boksens 5-10 år er lånt fra slægtens bedre kendte arter.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Udbredelse og levested

Acanthosaura armata findes i det sydlige Thailand, det sydlige Myanmar, på Malaysia-halvøen og på Sumatra. Den er også fundet på Hainan i Kina og på de malaysiske øer Penang og Tioman. I Thailand kendes den fra den sydlige del af landet, bl.a. fra Hala-Bala i provinsen Narathiwat ved grænsen til Malaysia.

Arten er vurderet som ikke truet (LC).

> **Oprindelig udbredelse:** Kina, Myanmar (Burma), Thailand, Malaysia og Indonesien.

LEVESTED

Acanthosaura armata lever i tropisk regnskov fra lavlandet op i bakkeskovene, bl.a. i lavlandets dipterocarpskov på det sydlige Malaysia-halvøen. Den er dagaktiv og holder sig i tæt, fugtig skov, hvor den sidder på jorden eller i lave buske kort over jorden. Den er forsigtig, soler sig sjældent og søger ikke åbne, solbeskinnede pladser. Skovbunden er fugtig og dækket af blade, og levestedet ligger ofte nær vand.

Klimaet i lavlandet på Malaysia-halvøen er varmt og meget fugtigt året rundt, med 23-32 °C og kun små forskelle mellem årstiderne. Det er varmere end i de bjergskove, hvor slægtens bedst kendte arter lever.

Pasning

TERRARIET

Der findes kun lidt viden om pasningen af *Acanthosaura armata*, og arten er sjælden i fangenskab. Terrariemål, indretning og fugt er lånt fra slægtens bedre kendte arter: *Acanthosaura capra*, *Acanthosaura crucigera* og *Acanthosaura lepidogaster*. De lever i bjergene, så temperaturerne er sat højere, så de passer til lavlandsklimaet.

Et enkelt voksent dyr skal have et højt terrarie på mindst 100 × 50 × 120 cm (længde × bredde × højde). En han med to hunner skal have mindst 100 × 60 × 120 cm, og to hanner skal ikke bo sammen. Netlåg og store ventilationsflader giver den luftudskiftning, der skal til, når luftfugtigheden er høj.

Indret med lodrette og skrå grene og rødder, mindst lige så tykke som dyrets krop. Tætte planter som klatreplanter, bregner og epifytter giver læ og holder på dråberne. Arten bruger både stammer og jord, så der skal også være rødder, bark og skjul på bunden. Et lavt vandparti med fladt vand bruges til at drikke og bade i. Vandet må højst være 15 cm dybt, for dyrene er dårlige svømmere og kan drukne, især om natten.

Bunden er en blanding af blomsterjord og sand, mindst 15-20 cm dyb, så hunnen kan grave og lægge æg. Fjern ekskrementer dagligt.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

TEMPERATUR

Acanthosaura armata skal have 24-28 °C om dagen og 21-24 °C om natten. En svag varmelampe giver en lille solplads på 30-32 °C højt oppe i den ene ende; dyret soler sig kun lidt, men skal kunne vælge mellem flere temperaturzoner. Tallene er et skøn ud fra lavlandsklimaet og ligger et par grader over tallene for slægtens bjergarter.

Arten kommer fra skyggefuld skovbund, så luften må ikke komme over 30 °C i længere tid. Mål med digitale termometre både ved lampen og nede i terrariet. I varme sommerperioder i Danmark kan stuen alene gøre terrariet for varmt; flyt det da til et køligere rum, eller brug en ventilator. Klimaet varierer kun lidt over året, så en kølig vinterperiode er ikke nødvendig.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Luftfugtigheden hos *Acanthosaura armata* skal ligge på 70-90 %, højest om natten; tallet er lånt fra slægtens øvrige arter og passer til den fugtige lavlandsskov. Forstøv terrariet grundigt med blødt vand dagligt, så der hænger dråber på planter og vægge. Et regnanlæg på timer holder niveauet stabilt. Dyrene drikker af dråber og af rindende vand og nyder at blive overbrusede.

Daglig forstøvning er nødvendig, fordi det er den vigtigste måde, dyret drikker på. Mangler den, kan dyret blive dehydreret og få problemer med hudskiftet. Samtidig må terrariet ikke blive vådt og lummert: god ventilation er lige så vigtig som fugt, så der ikke dannes skimmel.

LYS OG UVB

Acanthosaura armata er dagaktiv, men lever i skyggen i skoven. UVB er gavnligt; Ferguson-zone 2 er lånt fra *A. capra*. Brug et UVB-rør i et reflekterende armatur over nettet, og lad dyret kunne trække sig væk fra lyset i løvet. Tænd lyset 12 timer om dagen.

Supplér med en dagslyslampe, så planterne trives. Rørene skiftes efter producentens anvisning.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Acanthosaura armata lever af insekter og andre smådyr, og slægten er især glad for orme. Giv en varieret kost af fårekyllinger, kakerlakker, græshopper, biller, larver, regnorme og nøgne snegle. Voksmøllarver og zophobas er fede og gives kun af og til, for slægten bliver let for tyk. Brug ikke kompostorme, og saml kun smådyr fra natur uden sprøjtemidler. Voksne dyr fodres efter huld, og unger har et stort behov og fodres oftere.

Drys foderet med kalk og et multivitamin ved hver fodring. Slægten spiser om dagen, men kan også æde om natten. Dyr, der er nye i terrariet, tager ofte kun foder, der bevæger sig, så giv dem fred, mens de vænner sig til det.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Acanthosaura armata er et skjult dyr, der sidder stille på en gren eller på jorden og regner med sin camouflage. Opdages den, stiller den sig op, blæser strubesækken op og åbner munden. Det er tegn på stress, og så skal den have fred. Flugten går ned mellem rødder og sten.

Giv et nyt dyr 1-2 uger i fred. Hold håndteringen kort og sjælden. Vask hænder med sæbe efter al kontakt med dyr og terrarie, for krybdyr kan bære salmonella.

Slægtens hanner er territoriale og skal ikke bo sammen. En han kan holdes med to hunner i et stort, tæt bevokset terrarie med mange skjul. Drægtige hunner kan reagere aggressivt over for de andre og skal da adskilles til efter æglægningen. Arten trives også fint alene.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Hos *Acanthosaura armata* har hannen en kraftigere halerod end hunnen og en orange strube. Hos unge dyr er kønnet svært at se. Alderen ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret for *Acanthosaura armata*. Sæt først en hun i avl, når hun er fuldvoksen og i godt huld.

PARRING

Avl af *Acanthosaura armata* i fangenskab er ikke dokumenteret, så rådene er lånt fra *Acanthosaura crucigera* og *Acanthosaura capra*. Hos dem udløser en kølig periode på 6-8 uger parringen, men de lever i bjergene. *A. armata* kommer fra lavlandet, hvor årstiderne næsten ikke skifter, så en kold periode er næppe nødvendig.

Hannen nikker med hovedet, nærmer sig hunnen og holder hende med et nakkebid under parringen. Fjern hannen, hvis hunnen får sår eller bliver stresset.

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen hos *Acanthosaura armata* lægger formentlig 6-12 æg; tallet er lånt fra *A. crucigera*. Nogle dage før stopper hun med at æde og går ned på bunden for at prøvegrave. Hun graver et hul på op til 10 cm, lægger æggene og skraber det til igen. Slægten lægger under rådnende træ, bark og i fugtig jord eller tørv.

Bunden skal være mindst 15-20 cm dyb og fugtig nok til, at et hul holder. Giv hunnen rigeligt med foder og kalk før og efter æglægningen.

INKUBATION

Grav æggene fra *Acanthosaura armata* forsigtigt op, og læg dem i samme stilling i en lukket beholder med fugtig vermiculit eller perlit. Ved 25-27 °C klækker æggene efter 110-130 dage, og tallet er lånt fra *A. crucigera*. Vend ikke æggene, og tjek jævnligt for skimmel; ubefrugtede æg, der falder sammen, fjernes.

OPDRÆT AF UNGER

Hos slægten er ungerne 5-8 cm lange ved klækningen. Ungerne af *Acanthosaura armata* flyttes til et opdrætsterrarie med samme indretning og klima som de voksnes. Vandpartiet må højst være 5 cm dybt, så ungerne ikke drukner. Hos *A. crucigera* kan ungerne vokse op sammen, også hanner, så længe terrariet er stort nok, men skil dem, hvis de begynder at slås.

Unger har et stort behov for foder: små fårekyllinger, orme og små snegle. Hos *A. crucigera* når ungerne omkring 15 cm på 12 måneder; væksten er ikke dokumenteret for *A. armata*.

Sundhed og typiske fejl

Dyr af *Acanthosaura armata* i handlen er oftest vildfangne, stressede og kraftigt angrebet af parasitter, så en afføringsprøve hos en dyrlæge med erfaring i krybdyr er det første, et nyt dyr skal have. De typiske problemer er:

- Udtørring og problemer med hudskiftet ved for lav luftfugtighed og for lidt forstøvning.
- Hedeslag, hvis terrariet bliver over 30 °C i længere tid.
- Fedme ved for mange fede larver.
- Indvortes parasitter, især hos vildfangne dyr.
- Drukning i for dybt vand, især om natten.
- Skimmel og luftvejsproblemer, hvis terrariet er vådt og dårligt ventileret.

Søg dyrlæge, hvis dyret taber sig, holder op med at æde, sidder på bunden eller trækker vejret med åben mund.

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.